

Eskubideak erditzera, elkarlanean

Bizi! mugimenduak klima aldaketaren aurkako borrokaren testuinguruan jotako erronkari erantzunez, urriaren 24an Alternatiben Herria antolatu zuen Bilbon Euskal Herriko Eskubide Sozialen Aldeko Kartak. Auzi klimatikotik harago joan nahi izan zuten, ordea. Kartaren sorrerako filosofian sakonduz, eskubideen definizio berria mahai gainean jarri eta horiek gauzatzeko bideen aniztasuna nabarmentzea izan zuten xede, besteak beste. Aro berrian, hamaika aurpegi beharko ditu herri mugimenduaren estrategiak.

| UNAI BREA |

Argazkiak: Irantzu Pastor

“EGUZKI SISTEMA batekin konparatzen dut nik; planeta bakoitzak bere orbita du baina denak eguzki beraren inguruan ari dira biraka”. Bilboko Alternatiben Herria gauzatzea ahalbidetu duen elkarlan ariketa modu horretan laburbildu zuen Mikel Saralegi ekimenaren sei bozeramaileetako batek, urriaren 24an egindako bat-bateko balorazioan.

Goizeko lehen ekitaldietatik iluntzera, jendetza bildu zen eguzki sistema horretan. Baina erne, ez ziren bisitari hutsak, mobilizatzen ari zen jendea baizik. Hala azpimarratu nahi izan zuten antolatzaileek bederen: “Mobilizatzeko modu asko dagoela erakusten ari gara”.

Mobilizatzeko modu asko, aldarrikapenak adina. Testuinguru berrian gaude, krisiak jota arlo guztietan (ekonomikoa, politikoa, ekologikoa, kulturala...), eta sistemari erantzuteko moduak aldatuz doaz, Olatz Dañobeitia Ceballos Alternatiben Herriko beste eledunetako baten ustez. Kultura politikoa desberdinek aspaldi ez bezala bat egiteak kultura politikoa berria ernatzea ekarri du. Eta kultura horren ezaugarri behinena bat pluraltasuna da, Dañobeitiaren berbetan: “Garai berrian gaude, askotariko estrategien garaian, eta ekimen hau horren erakusgarri da”.

Alternatibak eraikitzen ari diren subjektuek autonomiari eusten diote –orbitei, simul astronomikoarekin jarraituzera–, baina gero eta argiago ikusten dute gutxieneko kontsentsu batzuen inguruan batera aritzeko beharra dagoela. Besteak beste, zapalkuntzaren aurpegi ugari ere gero eta batasun handiagoa ageri dutelako.

Hala uste du Olatz Dañobeitiak: “Dagoeneko ez gaude 80ko hamarkadan; kapitalismoak, patriarkatuak, inperialismoak... elkar elikatzen dute, eta horrek bultzatzen gaitu geure buruei galdetzera: eraldaketa subjektuak zeintzuk dira? Zelan egin behar dute lan?”.

Zer da eskubidea?

Iaz, Euskal Herriko Eskubide Sozialen Karta aurkeztu zuten 150 inguru sindikatu eta gizarte eragilek,

eta haiek deituta egin da Bilboko Alternatiben Herria –bidean lagun gehiago batu zaie, 167raino–. “Eskubideen Kartak Alternatiben Herria antolatu du; beraz, eskubidea eta alternatiba gauza bera dira?”, bota dugu galdera.

Olatz Dañobeitiak denbora hartu du erantzuna ondo mamitzeke: “Eskubide Sozialen Kartaren filosofia hasieratik izan zen eskubideen formulazio berria egitea. Ohituta gaude eskubideak aldarrikapen bati lotzen; horren arabera, erakundeak, patronalari edo bestelako estamentu bati eskatzen zaion zerbait da eskubidea. Baina aldarrikapena beste dimentsio batzuetan ere egin daiteke. Alegia, eskubidea eskatu egin daiteke, baina baita eskuratu, gauzatu, erditu... ere”.

Ez bedi ulertu eraikuntzarik gabeko erresistentzia hutseko aro batetik gatozela, ohartarazi du Dañobeitiak, “Euskal Herrian oso mugimendu plurala egon da beti, beste kontu bat da zer gauza egin diren argitara eta zer gauza itzalean; ekimen honen helburua ere bada itzalean zegoena argitara ekartzea”.

Eskubideen bermean jendarteak badu zeresana

“Erakusten ari gara bizi gaitezkeela beste era batera, kontsu-

“Ohituta gaude eskubideak erakundeen aurrean aldarrikatzen, baina aldarrikapena beste dimentsio batzuetan ere egin daiteke; eskatuz, baina baita gauzatu, eskuratuz... ere”

Olatz Dañobeitia Ceballos

BILBOKO ALTERNATIBEN HERRIA ◦ TERMOMETROA

moaren alorrean, energiarenean, hezkuntzarenean, elikadurarenean...”. Gaur egungo eredu soziala gainditzeko alternatibak egon badaudela aldarrikatu zuten urriaren 24ko ekimena prestatzeko lanean aritutako eragileek. Egunean bertan emandako lehenbiziko balorazioan, nabarmendu zuten Alternatiben

Herria ez zela izan utopien azoka. Aitzitik, amets bat helburu baina oinak lurrean ondo bermatuta dituzte erakuslehoan paratutako hamai-ka proiektuek. Dagoeneko funtzionatzen duten alternatiba txiki eta ez hain txikien erakuslehoia izan zen.

Bestela esanda: ez dugu zertan inoren zain egon bestelako mundu

bat eraikitzeko. “Hori horrela bada, zein da erakunde publikoen betekizuna eskubideen bermeari dagokionez?”, galdetu diogu Olatz Daño-beitiari. “Ongizate estatutik gatzoz”, hasi da erantzuten, “eta testuinguru horretan erakunde publikoak jo izan dira eskubideen bermatzailetzat. Baina alde batetik, sekula ez da

Aizu, eta kultura?

KULTUR ADIERAZPEN GUZTIEN baturak erakutsi du pentsamendu bakarrari eta kritikotasun ezari aurre egiteko txerto eraginkorra dela. Baina kontuan hartzen al dugu gizartea aldatu nahi dugula diogunok?

Arte sorkuntza kritikoa beti izan da deserrosoa sistema betikotu nahi dutenentzat; eta hala ere, ez duzu kultura aurkituko eraldaketarako agendaren muinean. Zergatuei eta konponbideei begira jarri ziren Irantzu Lekue artista gasteiztarra, EHZ jaialdiko Pauline Guelle, Iñaki Landa kultur sustatzailea eta hogeiren bat lagun Alternatiben Herrian, Gotzon Barandiaran kulturgilea zirrikatzaile lanetan zela.

“Kultur sorkuntza dirudunen menpe egon ez dadin sortu dira abangoardiak”. Lekuereen hitzak dira, Oteizaren ekarpena gogoan zuela. Herritarren parte hartzea pizteko kalea espazio nagusitzat hartuta, artearen eta ekimen sozialen arteko elkarlana azpimarratu zuen.

Krisiak ageriago utzi du kultura ez dela eskubidetzat hartzen. Murrizketen lehen biktima izan da kultur politika publikoen poltsa. Beraz, arteaz gozatzeko dirua behar da. “Industria kulturalak, industria den une bere-
tik, negozio egitea du helburu”, Lekuereen ustez. Ifrentzua Pauline Guellek eskaini zuen. Salerosketen logikatik urrunduz, “amesten dugun gizartearen baloreak irudikatzen saiatzen gara EHZko arlo guztietan: kulturalean, politikoan, ekonomikoan, antolakuntza ere-

duan...”. Ezkerreko mugimenduen gabeziak kritikatzera zilegi dela, baina galdutako plazarak berreskuratzea herri-tarron esku baino ez dagoela oroitarazi zuen.

Eztabaidak laster hartu zuen bidea esparru malkarra-goetara. Zer egiten dugu guk egunerokotasunean kultura plazaratzeko edo sortzeko? Erakundeen eragin zuzen-
nik gabe antolatzen ditugun eremuetan zer eredu bultzatzen dugu? “Bertsolari txapelketaren finalean 10.000 baino 11.000 lagun batzea al da arrakasta neurtzeko aldagaia?”, galdetu zuen Edorta urtuellarrak. “Gure jardunaren lehen helburua diruari edo ospari eskainiz, kapitalismoaren logika bera ez ote garen errepikatzen ari” aztertzea ariketa osasungarria izan daite-
keela entzun zen plenarioan.

“Kulturak aldatuko ditu pertsonak eta pertsonak gizartea”. Ordena horretan neurtzen da kulturaren eraldaketarako gaitasuna Iñaki Landaren ustez. Eztabaidari aurrerantzean nola eman segida izan zen Barandiaranen azken galdera. “*Hay que hacer!*”, Landak aipatutako Lucio Urtubiaren hitzekin bat etorrita, mezu berria sortzeko gai izango den jende multzoa nola aktibatu edo antolatu, ordea? Ahotsenearen bueltan ari diren kultur sortzaile, sustatzaile eta komunikatzaileen artean aurkituko dugu erantzunen bat hurrengo Durangoko Azokan.

Axier Lopez

Ehunka lagun bildu zituen “Herrialdeei begirada bat, burujabetza sozialerantz” mahai-inguruak. Mario Zubiaga, David Fernandez eta Cat Boydek esan zuten askapen nazionala eta soziala bereizezinak direla.

hala izan guztiz; eta bigarrenik, gero eta gutxiago da. Nire galdera da: posible da erakundeetatik egikaritzea guztia? Behin horra helduta, beste elementu bat agertzen zaigu eztabaidaren erdian: komunitatea. Agian, komunitateari dagokio zenbait eskubide egikaritzea”.

Daño-beitiak gogorarazi digu ezkerren eztabaida klasikoa dela –eta XX. mendean izandako zenbait zatiketaren zergatietako bat– eremu publikoak eta komunitarioak izan behar duten pisuari buruzkoa. “Uste dut Alternatiben Herriaren barruan dauden eragile askok garrantzi handia ematen diotela publikotasunari, eta beste batzuen iritziz hainbat eskubide gauzatzea komunitatetik (autogestiotik) etorriko direla. Oraingo testuinguruan, bat egiten dute ikusmolde horiek. Herritarrok, batuta, zer gaitasun politiko daukagun esploratzeko garaia iritsi da. Eta gaitasun itzelak ditugu”.

Eguneroko hautuak politika dira

Harrokeria litzateke Alternatiben Herriak eman zuen guztia artikulu honetan laburbiltzen saiatzea, bizitza bera laburbiltzen saiatzea bezainbat. Izan ere, ekimenaren hasierako diseinuan, Bizitzaren Jasangarritasuna

na zen Bilboko Areatzaren inguruan kokatu beharreko eremuetako bat. Azkenean arlo horri espazio berezi bat ez eskaintzea erabaki zuten, Alternatiben Herri osoaren gaia horixe bera zela iritzita: bizitzaren jasangarritasuna.

“Maila pertsonalean, pertsonen arteko harremanetan, naturarekiko loturan, herri moduan... burujabe izateko nahia agertu dugu”, zioen Mikel Saralegik urriaren 24an. Burujabetzaren aldeko borroka plano askotan eman daitekeela eta ematen dela erakutsi nahi izan zuten, besteak beste, Bilboko Alternatiben Herrian; hots, eguneroko hautuek ere maila politikoa dutela.

Olatz Daño-beitiaren esanetan, “autodeterminazio asko daude ukatuta herri honetan, autodeterminazio nazionalaz gain, baina orube politiko komuna eraiki dugu autodeterminazio horiek gauzatuz doazenerako”. Ongarri onenarekin aberastuta dago orube hori, Alternatiben Herria altxatu dutenen esanetan: “Antolatzeke eran, egin diren planteamenduetan, aurkeztu diren esperientzien arteko elkarrizketan... askatu dira beste batzuetan preso eduki ditugun energia, ilusioa eta irudimena. Eraldaketa dator”. ■

GAUR, EUSKARA PRAKTIKATU BIHAR, EUSKARAZ BIZI

Jardunaldiaren II. Edizioa

Bilbo, 2015eko azaroaren 13a

JARDUNALDIAREN HELBURUA

Euskararen normalizazioa lortuko bada motibazioan eragitea beharrezkoa dela esaten denean, askotan ikasteko motibazioaz ari garela pentsa daiteke. Argi dago, hitzun berriak irabaztea dela erabileraren erronkarik garrantzitsuenak, baina ez da bakarra. Motibazioa ikasketen prozesu osoan, eta bizitza osoan, landu beharreko faktorea da.

Jardunaldi honetan bereizki mintzapraktika egitasmoetan gabilzanok motibazioan eragiten duten faktoreak eta motibazio positiboa lantzeko estrategiak aztertu nahi ditugu. Egunerokotasunean jorratu behar dugun diskurtsoan lagungarri suertatzeko.

EGITARAUA

- 09:30 Harrera eta ongi etorria
- 10:00 Lorea Agirre:
Nor izan, nola egin, han eragin
- 10:30 Karmelo Ayesta:
Euskaldun baten hizkuntza-bidaia
- 11:00 Lutxo Egia:
Transitoak
- 11:30 Atsedena
- 12:00 Mahai-ingurua hizlariekin
- 12:45 Agurra

LEKUA

Ondare aretoa (Mª Diaz de Haro, 11), Bilbo

IZENA EMATEKO eta INFO +

Izena emateko azken eguna: azaroaren 10a.
praktikatu.jardunaldia.blogspot.com

Antolatzaileak:

Babesleak:

